

Pedagogisch Beleidsplan

Versie 4 - augustus 2020

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Hoofdstuk 1 Pedagogen.....	4
<i>Rudolf Steiner, pedagoog, 1861 - 1925, Oostenrijk</i>	4
Célestin Freinet, pedagoog, 1886 - 1966, Frankrijk	5
Janusz Korzszak, pedagoog (1878 -1942), Polen.....	5
Thomas Gordon, psycholoog, 1918-2002, Amerika.....	6
Hoofdstuk 2 Pedagogen in de praktijk.....	7
Uitgangspunten Steiner in de praktijk;	7
Uitgangspunten Freinet in de praktijk;	7
Uitgangspunten Korzszak in de praktijk;	8
Uitgangspunten Gordon in de praktijk;.....	8
Hoofdstuk 3 De ontwikkeling van een kind.....	9
Lichamelijke ontwikkeling	9
Cognitieve ontwikkeling- verstandelijke ontwikkeling.....	10
Sociaal-emotionele ontwikkeling.....	10
Taal ontwikkeling.....	11
Creatieve ontwikkeling	12
Hoofdstuk 4 Wettelijke eisen vanuit Wet Kinderopvang.....	13
Pedagogisch beleidsplan	13
Emotionele veiligheid bieden	13
Ontwikkelen van persoonlijke en sociale competenties.....	14
Socialisatie, overdracht normen en waarden.....	15
Samenstelling van het aantal kinderen.....	15
Eisen die aan het gastouderschap worden gesteld	16
Slaapruimte	16

Speelruimte binnen en buiten	16
Risico's beperken	16
Hoofdstuk 5 Voorschoolse educatie	17
Onze visie op de voorschoolse- en vroegschoolse educatie	17
Ontwikkeling stimuleren	17
Observatie, rapportage en evaluatie	17
Betrokkenheid ouders.....	17
Ruimte en materiaal.....	18
Voorschoolse educatie vs vroegschoolse educatie.....	18

Voorwoord

Voor u ligt het pedagogisch beleidsplan van Gastouderbureau De Kleine Generaal. Het beleidsplan beschrijft de missie, visie en de uitgangspunten van De Kleine Generaal. Op deze manier willen wij de ouder(s)/verzorger(s) een beeld geven waarvoor Gastouderbureau de Kleine Generaal staat. Alle gastouders welke koppelingen hebben via de Kleine Generaal hebben kennis genomen van dit document en onderschrijven dat zij werken volgens de in dit beleidsplan omschreven visie en de uitgangspunten. Zo weet u als ouder/verzorger wat u kunt verwachten van de gastouders die bij ons zijn aangesloten op het gebied van de ontwikkeling en de opvoeding van uw kind(eren) en wat wij belangrijk vinden in de opvang van uw kind(eren).

Dit pedagogisch beleidsplan stelt ons in staat om de opvang bij de gastouder te kunnen toetsen op de uitgangspunten zoals wij die met elkaar hebben afgesproken. Zelf ben ik jaren werkzaam geweest in de kinderopvang en heb ik een aantal jaren als leidinggevende ervaring opgedaan in het opvangen en begeleiden van kinderen. Deze ervaring zal ik kunnen benutten bij het begeleiden van de gast- en vraagouders.

In de Wet Kinderopvang is opgenomen dat gastouderopvang organisaties moeten voldoen aan een aantal wettelijke eisen. Een van de eisen is het voeren van een pedagogisch beleidsplan. De overige eisen vindt u in dit beleidsplan.

Hoofdstuk 1 Pedagogen

Ons pedagogisch handelen is gebaseerd op een visie.

De visie van de Kleine Generaal is dat elk kind uniek is, uniek in zijn gedrag en ontwikkeling. Ieder kind groeit en ontwikkelt op het eigen tempo. Het zal gestimuleerd en uitgedaagd worden op zijn/haar eigen niveau. Het mag leren, door te ontdekken en te ervaren, in een veilige omgeving.

De missie van de Kleine Generaal is dat de opvang kinderen tijdens de opvang ondersteunt, gestimuleerd en uitgedaagd worden. Dat ze omringt worden met warmte en genegenheid in een veilige omgeving, zodat ze mogen opgroeien tot zelfstandige, zelfbewuste en zelfverzekerde volwassenen.

Voor onze uitgangspunten hebben wij ons laten inspireren door een aantal pedagogen, te weten:

Rudolf Steiner, pedagoog, 1861 - 1925, Oostenrijk

De volgende aspecten worden van belang geacht voor de ontwikkeling van het kind.

➤ Nabootsing

Tot aan het zevende levensjaar staat het kind geheel open voor de wereld en laat deze in het volste vertrouwen binnenstromen. Hij treedt haar met een actieve belangstelling tegemoet. Het kind is gevoelig voor stemmingen van buiten en ontvankelijk voor de intenties en de innerlijke houding van waaruit de opvoeders handelen.

De rol van de opvoeder is dus niet alleen om dingen aan te leren, uit te leggen of opdrachten te geven, maar om er vanuit de totale persoonlijkheid te zijn, het kind voor te leven, dingen met aandacht te doen, zodat het kind vanuit enthousiasme mee wil doen.

➤ Rust, ritme en herhaling

Rust, ritme en herhaling dragen bij aan de ontwikkeling van een gevoel van veiligheid en zelfvertrouwen. Een kind gedijt goed in een sfeer van rust. Het is daarom van belang dat er momenten zijn waarop een kind ongestoord kan spelen zonder dat het van buiten af gestuurd, geleid of afgeleid wordt. Zo kan het de wereld om zich heen verkennen, ontdekkingen doen, vaardigheden oefenen, indrukken opdoen en verwerken. In deze ongestoorde, dromerige sfeer van rust kan de ontdekkingsdrang, nieuwsgierigheid en verwondering van het kind zich uitleven.

Voor de dagelijks terugkerende handelingen en de daarbij behorende overgangen kan het kind veel steun, houvast en herkenning ontleen aan een vaste volgorde, een vaste dagindeling en vaste gewoontes en rituelen. Het biedt emotionele veiligheid en vertrouwen.

➤ Respect, eerbied en dankbaarheid

Door volwassenen respectvol met de omringende wereld om te zien gaan leert het kind zijn eerbiedskrachten te ontwikkelen. Het 'in de eigen waarde laten' van mensen, dieren, planten en dingen kan hierdoor dagelijks geoefend worden. Er doen zich steeds weer gelegenheden voor waarnaar met verwondering, eerbied en aandacht gekeken kan worden. Dit gevoel wordt door het kind ervaren. Zo leert een kind respect te hebben voor alles om zich heen en dankbaar te zijn voor dat wat er mag zijn.

➤ Wilsopvoeding en uitdaging

Het stimuleren van eigen activiteiten, het bieden van herhaling en regelmaat, het aanleren van goede gewoontes en het richten van aandacht op de omgeving zijn belangrijk voor de ontwikkeling van de wil en daadkracht. Een goed ontwikkelde wil is een stevige basis voor het geestelijk en lichamelijk prestatievermogen op latere leeftijd. In de eerste levensjaren worden het geheugen, het concentratievermogen en het doorzettingsvermogen ontwikkeld.

➤ Ontwikkelen van de zintuigen

Door middel van de zintuigen komt het kind in contact met zichzelf. Het kleine kind is nog een en al zintuig, alle indrukken komen ongefilterd binnen. Het heeft nog niet geleerd de verschillende zintuiglijke indrukken naar 'waarde' te schatten en de niet waardevolle te negeren. Alles wordt opgenomen.

Célestin Freinet, pedagoog, 1886 - 1966, Frankrijk

Celestin Freinet, een Frans onderwijs pedagoog, ging er vanuit dat kinderen midden in het leven staan, dat zij op hun eigen niveau deel uit maken van de maatschappij. Centrale thema's: contact met het maatschappelijk leven en zelfstandigheid.

Het hier en nu is een belangrijk uitgangspunt voor het samen leren en ontdekken. De nadruk ligt op het stimuleren van de zelfstandigheid en leren verantwoordelijkheid te dragen. De kinderen hebben recht op de "grotmensenwereld" en worden serieus genomen. Onder toezicht en met behulp van de gastouder lossen de kinderen zelf hun problemen op en leren met hun gevoelens om te gaan door hun belevingen te uiten. Ze leren elkaar te accepteren zoals ze zijn.

De kern van de visie van Freinet is dat je kinderen serieus moet nemen en aanvaarden zoals ze zijn. Als volwassenen moet jij je kunnen inleven in de kinderen en ze vooral vrij laten in het ontdekken van de wereld om hen heen.

Pedagogische uitgangspunten:

- Kind en volwassenen zijn gelijk van aard. Groter zijn betekent niet dat jij superieur bent;
- Autoritaire bevelen wekken weerstand op, niemand werkt graag onder bevel;
- Zelfgekozen bezigheden geven meer voldoening;
- Ieder kind heeft recht op respect, dat wil zeggen dat het serieus wordt genomen en dat het kan rekenen op begrip en verdraagzaamheid;
- Om zich te kunnen ontwikkelen is het noodzakelijk dat een kind zich veilig en vertrouwd voelt;
- Een kind neemt gedrag van volwassenen over, de gastouder is met haar gedrag een voortdurend voorbeeld.

Janusz Korzcak, pedagoog (1878 -1942), Polen

Korzcak heeft drie grondrechten van het kind vastgelegd:

- Het recht op zijn eigen dood. De over beschermende houding van volwassenen mag kinderen niet het recht ontnemen een eigen leven te leiden.
- Het recht op de dag van vandaag. De kinderjaren zijn niet een voorbereiding op het echte volwassen leven, maar een op zichzelf staande waardevolle periode.
- Het recht om te zijn zoals het is. Volwassenen moeten hun best doen om elk kind afzonderlijk goed te leren kennen.

Korzcak's drie grondrechten van het kind gaan uit van een groot respect voor kinderen. Dat betekent bijvoorbeeld letterlijk: zoveel mogelijk op gelijke hoogte met kinderen praten en niet op ze neerkijken. Beschouw jezelf en het kind als gelijkwaardig.

Met het recht op zijn eigen dood bedoelt Korczak dat je niet alle risico's bij kinderen weg moet houden. Ieder kind heeft recht op zijn eigen bult. Door vallen en opstaan leren kinderen risico's in te schatten en de eigen grenzen te onderzoeken en te verleggen.

Respect, vertrouwen (liefde) en vergeving (begrip) zijn de drie woorden die centraal staan in de opvoedingstheorieën van Korczak. Respect betekent: het kind herkennen en erkennen in zijn of haar eigenheid, met alle goede en minder goede of minder wenselijke kanten die daarbij horen. Je moet vertrouwen hebben in de natuurlijke goedheid en oprechtheid van kinderen, maar het kind niet te zwaar belasten en begrip hebben voor het tempo waarin het kind zich ontwikkelt. Kinderen moet je accepteren zoals ze zijn. Als het kind een fout maakt moet je deze vergeven. Boosdoeners hebben liefde en aandacht nodig, geen straf.

Thomas Gordon, psycholoog, 1918-2002, Amerika

De Amerikaan Thomas Gordon was een ontwikkelingspsycholoog die uitging van gelijkwaardigheid in relaties. Centraal in Gordon's visie staan respect en aandacht voor elkaar en ruimte voor ieders eigen karakter. De essentie van Gordons opvoedingsmethode is: kijk naar kinderen, luister naar wat ze te vertellen hebben en neem hen serieus. De Gordonmethode leert mensen compromissen te sluiten, oplossingen te vinden waardoor niet de een of ander gelijk, of zijn zin krijgt.

Er zijn drie kernbegrippen:

- Actief luisteren
 - De opvoeder moet heel goed luisteren naar wat een kind wil vertellen, verbaal en of non-verbaal. Deze methode werkt ook bij baby's, ook al kunnen die nog niet verbaal communiceren;
 - Leer te luisteren, zodat kinderen met je willen praten;
 - Toon fatsoen en respect voor een kind.
- Ik-boodschappen geven
 - Ik-boodschap overbrengen waarin de opvoeder zichzelf centraal stelt – bijv. ik vind het vervelend dat je zoveel lawaai maakt;
 - Het kind moet als een volwaardig mens behandeld worden en mag je van een kind verwachten dat het de opvoeder respecteert.
- Overlegmethode
 - In plaats van de werkelijkheid van waarden en normen op te leggen aan het kind, moet de opvoeder op de eerste plaats communiceren – tweerichtingsverkeer;
 - Machtsstrijd (onbewust) tussen opvoeder en kind onderkennen en vermijden, zodat er een win-win situatie ontstaat waar opvoeder en kind beter van worden;
 - Opvoeder en kind beschikken beide over machtsmiddelen. Die van het kind - huilen, zeuren, het schuldig voelen van ouders bespelen, ziek worden, bedplassen, etc. - zijn vaak niet minder spectaculair dan die waarover opvoeders beschikken - later zal je mij dankbaar zijn, tegen wie spreek jij, etc. De machtsstrijd moet vermeden worden door middel van actief luisteren;
 - Onaanvaardbaar gedrag veranderen door de omgeving te veranderen.

Hoofdstuk 2 Pedagogen in de praktijk

In dit hoofdstuk zullen we verder vorm geven aan hoe we de uitgangspunten van de pedagogen en de psycholoog die hiervoor benoemt zijn in de praktijk kunnen brengen.

Uitgangspunten Steiner in de praktijk;

Ritme

Je kunt ritme in de dag aanbrengen (door een duidelijke dagindeling, het zingen van vaste liedjes bij bijvoorbeeld het eten of het gaan slapen). Ook in het jaar, door aandacht te besteden aan de seizoenen en jaarfeesten zoals Kerstmis en Pasen).

Ritme geeft kinderen zekerheid, veiligheid en herkenning.

Volledige ontplooiing

Expressie en fantasie spelen een belangrijke rol in de antroposofie. Door te schilderen en gebruik te maken van kleuren, leren kinderen emoties kennen. Steiner legde de nadruk op de ontwikkeling van het gevoelsleven en op kunstzinnige vorming.

Imiteren

Een kind heeft van nature de neiging om te imiteren. Door alles te willen nadoen, leert het kind de wereld kennen en zich ermee te verbinden. Kinderen leren, door het werk en de karweitjes van volwassenen na te bootsen, hoe de echte wereld in elkaar zit. Je kunt bijvoorbeeld brood of koekjes met ze bakken, poppenkleertjes wassen, ze laten vegen, plantjes verzorgen en tafels in de was zetten, boodschappen doen, was opvouwen, enz.

Uitgangspunten Freinet in de praktijk;

Verantwoordelijkheden leren dragen

Door zelfstandigheid te stimuleren, leer je kinderen verantwoordelijkheid dragen. Dat betekent ondermeer dat ze zelf hun speelgoed pakken en weer opruimen, zelf naar de wc gaan, zichzelf aan- en uitkleden, een doekje pakken als ze gemorst hebben. En ook: laat kinderen zoveel mogelijk zelf hun onderlinge conflicten oplossen. Laat ze nadenken over wat ze willen doen en leer ze om iets te vragen als ze iets van je willen. Ga zelf niet ongevroegd veters strikken of knopen vast- of losmaken.

Contact met de wereld

Ga met de kinderen naar buiten en verken de buurt. Ga met ze naar de winkel of de bakker en kijk wat er allemaal te halen is. Of ga naar de markt en kijk wat er allemaal in de kraampjes ligt.

Handen en hoofd

Kinderen laten meehelpen is heel goed voor zowel hun fysieke als cognitieve ontwikkeling. Met het meehelpen in de keuken doen ze motorische vaardigheden op. Kinderen zijn trots op wat ze gedaan hebben en krijgen daardoor zelfvertrouwen.

Serieus nemen

Sta open voor alle uitingen en gevoelens van kinderen en benader ze positief. Leer kinderen aan tafel naar elkaar te luisteren, zo laat je blijken iedereen serieus te nemen.

Uitgangspunten Korczak in de praktijk;

Samenleven met kinderen

Voor Korczak betekent het samenleven met kinderen:

- Je moet kinderen betrekken bij het dagelijks reilen en zeilen in het dagelijks leven door ze te vertellen wat er gaat gebeuren en ze medeverantwoordelijk te maken.
- Aandacht voor rituelen, fantasie en humor; samen de tijd ordenen, veel plezier maken en je fantasie gebruiken.
- Werkzaamheden en taken verdelen.
- Respect voor privacy: kinderen hebben recht op hun eigen plek en spulletjes.

Geef kinderen zo veel mogelijk inspraak en betrek hen bij wat je doet. Kleintjes geven al met hun lichaamstaal aan wat ze wel en niet prettig vinden. Heel belangrijk is jonge kinderen te vertellen wat je gaat doen. Pak dus een peuter niet plotseling beet om zijn neus af te veegen. Maar zeg: 'Ik zie dat je een vieze neus hebt, zal ik die even schoonmaken?' Dwing peuters niet om iemand een handje of een zoen te geven.

Uitgangspunten Gordon in de praktijk;

- Actief luisteren;
 - o Als kinderen zien dat je rekening met ze houdt, voelen ze zich serieus genomen en zijn ze eerder geneigd om naar je te luisteren. Zeg niet: 'Ruim nu je speelgoed op want we gaan eten', maar 'Ik zie dat je nog lekker aan het spelen bent. Kom je zo wel eten?'
- Ik boodschappen geven;
 - o Veel volwassenen zeggen snel dingen als: 'Wat doe je vervelend, houd eens op met ...'. Hierdoor wijs je een kind af en kan het een negatief zelfbeeld krijgen. Zeg niet: 'Maak je alweer zo'n rotzooi?', maar 'Ik vind het niet handig als je nu nog de doos met lego omgooit, want mama komt je zo halen'.
- De geen-verlies methode;
 - o Zeker met heel jonge kinderen ben je geneigd om als volwassene een oplossing voor een conflict aan te dragen. Maar ook peuters zijn in staat om mee te denken over een oplossing. Je kunt een kind ook wat suggesties geven.
- Zelf laten oplossen.
 - o Grijp bij conflicten tussen kinderen niet meteen in, maar kijk of ze er samen uit komen. Lukt dat niet, verwoord dan hun probleem en vraag hoe ze het gaan oplossen. Vaak kunnen ze zelf wel bedenken dat bijvoorbeeld eerst de één en dan de ander op het fietsje mag. Lukt dat niet, geef ze dan wat suggesties om het conflict op te lossen.

Hoofdstuk 3 De ontwikkeling van een kind.

De ontwikkeling van het kind is van groot belang. Immers de ontwikkeling van het kind is de grondslag voor de rest van het leven. Denk hierbij aan de gesprekken en evt. problemen in vriendschappen (sociale- en taal ontwikkeling), het schrijven van een brief (lichamelijke ontwikkeling), het maken van een kruiswoordraadsel (cognitieve ontwikkeling), het bedenken van een leuke activiteit voor je (gast) kinderen (creatieve ontwikkeling).

Als volwassene gebruiken we onze ervaringen die we tijdens onze ontwikkeling als kind hebben opgedaan. Kortom hoe een kind zich ontwikkelt is van groot belang voor de rest van zijn leven.

Hieronder volgen de diverse ontwikkelingsgebieden en hoe je als gastouder deze kunt stimuleren.

Lichamelijke ontwikkeling

Lichamelijke ontwikkeling heeft te maken met groei, het gebruiken van je zintuigen en je motoriek. Motoriek betekent bewegingen maken. De lichamelijke ontwikkeling valt op te splitsen in de fijne motoriek (kralen rijgen, kleuren/tekenen etc.) en de grove motoriek (rennen, klimmen, zwaaien etc.)

Ieder kind doorloopt in de ontwikkeling verschillende stappen: een kind kan bijvoorbeeld niet in een keer lopen maar leert eerst zitten, kruipen, staan en zet dan de eerste pasjes. De grote lijn in de ontwikkeling van kinderen is op dezelfde leeftijd in alle landen dezelfde, we noemen de ontwikkeling van kinderen universeel.

Dat de grote lijn in de ontwikkeling van kinderen dezelfde is, betekent dat niet dat ieder kind zich op precies dezelfde manier ontwikkelt. Het tempo waarin de ontwikkelingen worden doorlopen, verschilt per kind: sommige ontwikkelingen komen bij het ene kind iets eerder of later dan bij een ander kind. Ieder kind is anders!

Wat is je rol als gastouder?

Als gastouder biedt je kinderen uitdagingen die bij hun interesses en ontwikkelingsniveau passen. Daarbij let je op de veiligheid en de gezondheid van de kinderen.

Wanneer je een baby goed volgt dan zie je waar het mee bezig is en waar zijn interesse op dat moment naar uitgaat. Door het speeltje waar hij naar ligt te kijken hem aan te reiken, zorg je dat het kind leert om iets vast te pakken. Ook kun je hem uitdagen om het speeltje te pakken door hem enthousiast toe te spreken 'pak het maar, je kunt het wel', wellicht doet het kind vervolgens een poging om zich om te draaien of om ernaar toe te kruipen.

Peuters en kleuters zijn alweer een stap verder en kun je stimuleren door samen met een kind naar de speeltuin te lopen of te fietsen op een driewieler en het zelf de trap op te laten klimmen en te gaan glijden, te gaan schommelen, of een balspelletje te doen.

Voor schoolkinderen is het ook van belang dat zij ontwikkeling krijgen na schooltijd. Immers hebben ze het grootste deel van de dag achter hun bureau gezeten. Voor hen is het belangrijk om lekker te kunnen rennen, ravotten, fietsen, bal- of tikspelletjes te spelen.

Cognitieve ontwikkeling- verstandelijke ontwikkeling

Bij de verstandelijke ontwikkeling gaat het om de ontwikkeling van het denken. Het wordt ook wel de cognitieve ontwikkeling genoemd. Bij het denken werken verschillende onderdelen van de hersenen samen:

- Aandacht
- Waarnemen
- Geheugen

De verstandelijke ontwikkeling begint vanaf dat het kind geboren wordt. Wanneer je naar de verschillen in de leeftijd kijkt zie je dat:

- Een kind van ongeveer acht maanden begrijpt *dat iets wat je niet ziet, er wel kan zijn*.
- Peuters en kleuters denken soms dat voorwerpen en dieren menselijke eigenschappen hebben.
- Tot een jaar of zes letten kinderen bij voorwerpen vooral op de eigenschap die hen het meest opvalt, dus bijv. alleen de hoogte van een beker, in plaats van de combinatie van hoogte en breedte.
- Kinderen vanaf een jaar of zeven kunnen zich verplaatsen in een ander. Daardoor denken zij dat anderen de wereld net zo zien als zichzelf.

Wat is je rol als gastouder?

Kinderen leren door naar anderen te kijken en dit na te doen, door prettige ervaringen te herhalen en onprettige te vermijden en gebruik te maken van kennis die ze al hebben. Als gastouder probeer je kinderen zo veel mogelijk kansen te bieden om nieuwe ervaringen op te doen. Door het kind te helpen, het goede voorbeeld te zijn, complimenten te geven en vooral door plezier te beleven aan nieuwe ontdekkingen.

Sociaal-emotionele ontwikkeling

De sociale en emotionele ontwikkeling hebben veel met elkaar te maken. Bij *emotionele ontwikkeling* gaat het om het leren kennen en begrijpen van eigen gevoelens en die van anderen. Bij *sociale ontwikkeling* gaat het om vaardigheden die te maken hebben met de omgang van anderen. Bijv. samen spelen, delen of een ruzie oplossen. Samen worden ze de sociale-emotionele ontwikkeling genoemd.

Het verloop van de sociale emotionele ontwikkeling ziet er als volgt uit:

Baby's

- Leren de basis leggen voor sociaal contact, zoals oogcontact maken en lachen.
- Ontwikkelen een band met hun verzorging (hechting).
- Vanaf ongeveer 8 maanden ontstaat de angst voor vreemden.
- Spelen graag kiekeboe.

Peuters

- Vinden het moeilijk om te begrijpen dat ze niet alles kunnen en mogen wat ze willen. Ze overschatten zichzelf of worden overschat door de omgeving, waardoor ze snel gefrustreerd kunnen raken. Driftbuien en huilen komen op deze leeftijd veel voor.
- Raken geïnteresseerd in andere kinderen. Beginnen naast andere kinderen te spelen. Vanaf een jaar of drie spelen kinderen samen in plaats van naast elkaar.
- Ontdekken wie ze zijn (naam, leeftijd en jongen of meisje).

- Ontwikkelen sociale vaardigheden zoals om de beurt, helpen, delen etc. Peuters imiteren gedrag dat zij zien in hun omgeving.

Kleuters

- Vinden spelen met anderen steeds belangrijker, vaste vriendschappen ontstaan.
- Ontdekken van verschillende rollen van meisjes en jongens, beginnen meer met kinderen van hetzelfde geslacht te spelen.
- Imiteren sociale voorbeelden uit de omgeving. Ook in spel komt dit naar voren (bijv. een praatje maken, de pop eten geven).

Schoolkinderen

- Ontwikkelen hechte en stabiele vriendschappen.
- Zijn in staat om elkaars standpunt te begrijpen.
- Zijn bezig met wat ze al kunnen en vergelijken zich met leeftijdsgenootjes.
- Willen bekende volwassenen graag een plezier doen, willen graag helpen.
- Kunnen gevoelens van een ander inschatten. En raken soms begaan met anderen of het leed in de wereld.

Er zijn factoren die een belangrijke invloed kunnen hebben op de sociale-emotionele ontwikkeling. Hierbij valt te denken aan:

- **Positieve factoren:**

Zelfvertrouwen, een stabiele en liefdevolle omgeving, het goede voorbeeld krijgen en verantwoordelijkheid krijgen.

- **Ingrijpende gebeurtenissen:**

Een broertje of zusje erbij krijgen, ziekte, echtscheiding, overlijden, verhuizen, pesten en kindermishandeling.

Wat is je rol als gastouder?

Voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen is het belangrijk dat zij:

Zich geliefd voelen, zich veilig en zeker voelen en kansen krijgen om te oefenen.

Kinderen nemen sociale vaardigheden over van anderen om hen heen: jij bent voor hen het goede voorbeeld! Doordat kinderen zich gewaardeerd voelen ontwikkelen zij zelfvertrouwen.

Taal ontwikkeling

Taal is woorden kennen, woorden in de juiste volgorde kunnen gebruiken en met anderen kunnen communiceren. In de eerste vijf levensjaren leert een kind de basis van zijn moedertaal.

De taalontwikkeling in fases:

- Preverbale fase: een kind gaat brabbelen en leert te communiceren met geluiden en gebaren.
- Eén-woord fase: de meeste kinderen zeggen tussen 9 en 18 maanden hun eerste woordje en gebruiken gaandeweg steeds meer losse woordjes om iets duidelijk te maken.
- Twee-woord fase: Twee losse woordjes samen zijn een zinnetje. De woordenschat maakt in deze fase een spurt door, maar het kind hoeft nog niet verstaanbaar te spreken.

- Meer-woord fase: Tussen het 2^e en 3^e jaar worden de zinnen langer en verstaat een vreemde meer dan de helft van wat het kind zegt. Kinderen maken wel veel taal- en denkfouten.

Wat is je rol als gastouder?

Je kunt kinderen helpen om te leren praten en lezen door een goed taalvoorbeeld te zijn. Dit doe je bijv. door zelf duidelijk te spreken, woordgrapjes te maken, woordspelletjes te doen, boekjes voor te lezen, lees- en schrijfactiviteiten aan te bieden. Verder is de manier waarop je bergop en interesse in het kind toont van belang en dat je zijn taalfouten verbetert en met hem praat.

Creatieve ontwikkeling

Bij creativiteit gaat het om iets bedenken of doen wat nieuw en anders is dan wat je al kent. Het heeft te maken met fantasie. Creativiteit gaat dus niet altijd over wat je doet, maar meer over de manier waarop je iets doet.

Kinderen kunnen op verschillende gebieden creatief zijn, namelijk door:

- Het maken van een tastbaar product;
- Muziek, dans en toneel;
- Taal;
- Denken.

De ontwikkeling van de creatieve ontwikkeling is om de volgende redenen belangrijk:

- Het kan, net als een hobby of sport, plezier en ontspanning bieden;
- Kinderen kunnen met creativiteit hun gevoelens uiten en eigen ideeën uitwerken;
- In het vinden van oplossingen, kun je een levenslang plezier hebben.

Wat is je rol als gastouder?

Als gastouder kun je de creatieve ontwikkeling stimuleren door:

- Het kind zelf te laten ontdekken en doen;
- Verschillende activiteiten en materialen aan te bieden;
- Meer nadruk te leggen op het plezier van de activiteit dan op het resultaat.

Conclusie

De ontwikkeling bij kinderen gaat in een razend tempo. In een kort tijdsbestek leren ze een hoop nieuwe dingen. Doordat je als gastouder een deel van de opvoeding van de kinderen op je neemt, heb je ook een belangrijke rol in de ontwikkeling van de kinderen. Met bovenstaande informatie heb je handvaten gekregen om de kinderen te stimuleren tot zelfstandige mensen met een positief zelfbeeld.

Hoofdstuk 4 Wettelijke eisen vanuit Wet Kinderopvang

Pedagogisch beleidsplan

Elk gastouderbureau is verplicht om een pedagogisch beleidsplan te ontwikkelen voordat het kan worden ingeschreven in het LRK. Het beleidsplan beschrijft de visie op de omgang met de kinderen. In het pedagogische beleidsplan moeten in ieder geval de volgende onderwerpen beschreven worden:

- Hoe waarborgen wij de emotionele veiligheid?
- Hoe bevorderen wij de ontwikkeling van persoonlijke en sociale competenties?
- Hoe vindt de overdracht van waarden en normen plaats?
- De samenstelling van het aantal kinderen dat door een gastouder wordt opgevangen.
- De eisen die wij aan gastouderschap stellen.
- De woning waar gastouderopvang plaats vindt, moet voldoende speel- en slaapruijnte voor de kinderen hebben. Ook moet er voldoende geschikte buitenspeelmogelijkheid zijn voor het aantal en de leeftijd van de kinderen.

Emotionele veiligheid bieden

Hieronder verstaan we dat een kind zich veilig en geborgen voelt. Het zit lekker in zijn vel en voelt zich thuis bij de gastouder. Het is zichzelf. Het maakt echt contact met de gastouder en met de andere kinderen. Het is tevreden en durft zijn gevoelens te uiten. Het laat zich troosten als het verdriet heeft. Een kind dat zich emotioneel veilig voelt 'straalt'. Het is ondernemend, gaat op onderzoek uit en gaat uit zichzelf spelen. Het neemt aan het eind van de dag ook weer makkelijk afscheid.

Voorbeelden van basisregels i.v.m. emotionele veiligheid zijn:

- We nemen gevoelens (b.v. blijdschap, verdriet, angst, woede) bij elk kind serieus
- We bieden het kind mogelijkheden om zich veilig te voelen, zodat het zich veilig kan hechten, door te zorgen voor geborgenheid; we zorgen daarom voor een bepaalde mate van voorspelbaarheid, door structuur in de dag te brengen, rituelen en vieringen
- We hebben aandacht voor lichaamstaal, proberen kinderen 'te lezen'; met 'lezen' bedoelen we inleven, invoelen en begrijpen. We hebben aandacht voor de ingrijpende gebeurtenissen in het leven van een kind
- De gastouder communiceert op een professionele wijze met de kinderen
- De gastouder benadert de kinderen op een respectvolle wijze
- De gastouder zorgt voor een open en ontspannen sfeer in de groep
- De grotere kinderen worden uitgenodigd tot participatie
- De gastouder geeft kinderen de ruimte om hun eigen emoties te ontdekken en te uiten en begeleidt de kinderen hierin
- De gastouder zorgt voor een goede informatie-uitwisseling met de ouders
- Iedereen is 'anders' en ieder kind mag er zijn, we scheppen een sfeer waarin alle kinderen zich welkom voelen

Ontwikkelen van persoonlijke en sociale competenties

Persoonlijke competentie betekent in onze ogen dat een kind autonomie heeft en persoonlijke vaardigheden goed ontwikkeld heeft. Dat zie je bijvoorbeeld aan het feit dat het kind de vaardigheden heeft die bij zijn leeftijd passen, dat het zelfvertrouwen heeft, zichzelf durft te zijn, initiatieven neemt en problemen zelf kan oplossen. Het gebruikt zijn eigen talent en is ondernemend. De spraak / taal is goed ontwikkeld evenals de grove en fijne motoriek. Voorbeelden van basisregels i.v.m. persoonlijke competenties:

- We zorgen voor een uitdagende omgeving die tegemoet komt aan het verlangen van kinderen om op verkenning te gaan, nieuwe dingen te ontdekken en zich de wereld eigen te maken
- We zorgen voor afwisseling van rustige en meer actieve activiteiten en voor voldoende gevarieerd spel materiaal, zo leren kinderen spelenderwijs de grenzen van hun eigen 'kunnen en kennen' ontdekken, ervaren, verleggen en daarvan leren
- We besteden aandacht aan de ontwikkeling van de motoriek, spraak- en taalontwikkeling, de verstandelijke ontwikkeling en creativiteit
- We helpen kinderen hun zelfvertrouwen te ontwikkelen door hen te stimuleren, waarderen en te complimenteren
- We leren kinderen om conflicten op te lossen
- We stimuleren gezond en veilig gedrag

We vinden kinderen sociaal competent als ze in het gastgezin goed kunnen functioneren en als ze hun sociale vaardigheden goed ontwikkeld hebben. De kinderen houden rekening met anderen en zijn goed in staat tot samen delen, samen spelen, samen ruzie maken en weer vrede sluiten en samenwerken. Ze kunnen zich goed inleven in anderen en maken goed contact met andere kinderen en met volwassenen. Ze weten hoe ze bij anderen overkomen. Ze kennen de grenzen van de ander en gaan daar niet overheen. Ze kunnen goed omgaan met winnen en verliezen en kunnen ook tegenslagen incasseren. Ze passen zich makkelijk aan in een andere omgeving met andere regels. Ze zijn weerbaar en assertief maar komen ook op voor anderen.

Voorbeelden van basisregels i.v.m. sociale competenties:

- We stimuleren een positieve sfeer en moedigen kinderen aan om samen te spelen en samen te delen, zowel 'speelgoed en boeken' als 'plezier en verdriet'
- We bieden activiteiten aan en zorgen voor evenwicht tussen groepsactiviteiten en individuele activiteiten
- We leren kinderen over 'nemen en geven' en hoe ze conflicten kunnen oplossen
- We leren ze hoe ze zich kunnen inleven in de ander en om begrip te hebben voor de ander
- We leren kinderen dat iedereen anders is en dat iedereen gelijkwaardig is
- Belonen van gewenst gedrag gaat voor corrigeren van ongewenst gedrag. Ongewenst gedrag bestraffen we alleen als corrigeren niet helpt

Socialisatie, overdracht normen en waarden

Kinderen zijn 'gesocialiseerd' als ze vertrouwd zijn met de normen en waarden van de omgeving, als ze de regels (van thuis, van de gastouder, van school, club, de straat) kennen en hier goed mee om kunnen gaan. Ze weten wat wel en niet kan en mag. Ze hebben aandacht voor de omgeving en houden rekening met anderen maar blijven tegelijkertijd zichzelf. Ze hebben hun eigen manier gevonden om zich aan te passen en toch te zijn wie ze zijn. Ze kunnen zich goed handhaven binnen het eigen gezin, bij de gastouder en in het algemeen in hun leeftijdsgroep. Zij kennen de verschillen tussen mensen, ook tussen mensen van verschillende culturen, en kunnen daar goed mee omgaan.

Voorbeelden van basisregels i.v.m. socialisatie. We geven het goede voorbeeld t.a.v.

- Respect voor anderen, hun mening en hun bezit
- Respect voor alles wat leeft
- Gelijkwaardigheid van elk kind / elk mens, ongeacht leeftijd, kleur, religie of geslacht
- We stimuleren de onderlinge solidariteit bij kinderen
- We leren kinderen open te staan open voor gewoonten en rituelen van andere culturen en daar respect voor te hebben en we stimuleren hen om gewoonten uit andere culturen te verkennen d.m.v. boeken, liedjes, spelletjes, gerechten en feesten.
- We leren kinderen dat iedereen anders is en dat iedereen er recht op heeft om zonder vooroordelen en met respect behandeld te worden, ongeacht kleur, ras, geloof, geaardheid, geslacht of eventuele lichamelijke of verstandelijke beperkingen
- We leren kinderen wanneer ze grenzen overschrijden en wat mag en niet mag; de gastouder bewaakt die grenzen.

Samenstelling van het aantal kinderen

Het aantal kinderen dat tegelijk mag worden opgevangen is afhankelijk van de leeftijd van de kinderen. De eigen kinderen van de gastouder tot 10 jaar tellen mee als zij aanwezig zijn tijdens de opvang. Ook eventuele vriendjes tot 10 jaar die tijdens de opvang aanwezig zijn, tellen mee.

Het maximum aantal kinderen dat tegelijk aanwezig mag zijn:

- Zes kinderen in de leeftijd van 0-12 jaar.
- Vijf kinderen wanneer deze allen jonger zijn dan 4 jaar.
- Vier kinderen van 0 en 1 jaar oud, waarvan maximaal twee kinderen van 0 jaar.

Kanttekening bij bovenstaande is dat er te allen tijde gekeken dient te worden naar het belang en welzijn van de aanwezige kinderen. In specifieke gevallen kan afgeweken worden van bovenstaande afspraken. Bijvoorbeeld wanneer er een kind aanwezig is wat in verband met zijn/haar ontwikkeling extra aandacht nodig is, dan kan het wenselijk zijn om het maximum aantal kinderen naar beneden bij te stellen. Een en ander gaat in goed overleg met de gastouder en de bemiddelingsmedewerker.

De GGD-inspecteur controleert of de gastouder zich houdt aan de opgegeven aantal kindplaatsen.

Eisen die aan het gastouderschap worden gesteld

- De gastouder is in het bezit van een ervaringscertificaat, een diploma Mbo-2 helpende (Zorg en Welzijn) of een ander diploma waarmee zij aan de eisen voldoet.
- De gastouder is in het bezit van een geregistreerd certificaat Eerst Hulp aan Kinderen van het Oranje Kruis.
- De gastouder heeft een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) in haar bezit, ook voor de huisgenoten ouder dan 18 jaar.
- De gastouder overlegt bij inschrijving een identiteitsbewijs.
- De gastouder spreekt Nederlands met de kinderen.
- De gastouder is 18 jaar of ouder en is niet woonachtig op hetzelfde adres als de vraagouders.
- De gastouder heeft zich op de hoogte gesteld van dit pedagogisch beleidsplan en handelt hierna.

Slaapruimte

Voor kinderen die overdag moeten slapen is er een geschikte slaapruimte beschikbaar. Dit kan ook zijn door een extra bedje te plaatsen in een van de slaapkamers van het (gast) gezin. Het bedje is afgestemd op de leeftijd van het kind. Er wordt nooit een extra matras gebruikt in een campingbedje.

Speelruimte binnen en buiten

Zowel binnen als buiten is er voldoende speel- en bewegingsruimte aanwezig, voor het aantal kinderen dat tegelijkertijd wordt opgevangen. Hierbij worden de eigen kinderen ook meegerekend.

Risico's beperken

De gastouder vult samen met de bemiddelingsmedewerker van het gastouderbureau een **Risico analyse veiligheid en gezondheid** in en maakt een plan van aanpak om eventuele risico's te verkleinen. Deze analyse wordt jaarlijks vernieuwd. In de digitale omgeving van de gastouder is een exemplaar van de risico analyse en het plan van aanpak aanwezig, voorzien van een handtekening van de bemiddelingsmedewerker en de gastouder. Deze is dan ook in te zien door de GGD-inspecteur.

Wanneer er zich tijdens de opvang een ongeval voordoet met een van de kinderen, dan moet er een **ongevallenregistratie** ingevuld worden. Hierin staat beschreven:

- De aard en de plaats en datum van het ongeval;
- De leeftijd van het kind;
- De te nemen maatregelen om herhaling te voorkomen.

Deze registratie(s) zijn in te zien door de GGD-inspecteur.

De woning is ten allen tijde volledig **rookvrij**.

Wanneer de gastouder 3 of meer kinderen tegelijk opvangt (inclusief de eigen kinderen), is een **achterwacht** verplicht. Deze kan binnen 15 minuten aanwezig zijn op de opvanglocatie. De achterwacht is 18 jaar of ouder, maar hoeft geen diploma of VOG te kunnen overleggen. De gastouder kan bij de GGD-inspecteur aantonen wie de achterwacht(en) is.

Er zijn voldoende goed functionerende **rookmelders** aanwezig.

Hoofdstuk 5 Voorschoolse educatie

VVE staat voor voor- en voerschoolse educatie: VVE is onderdeel van het onderwijsachterstandenbeleid van de overheid. Het doel is om peuters en kleuters met een mogelijke (taal) achterstand (doelgroepkinderen) beter voor te bereiden op de basisschool. Voorschoolse educatie is voor de doelgroep peuters. Voerschoolse educatie is voor de doelgroep kleuters uit groep 1 en 2 van de basisschool.

Onze visie op de voerschoolse- en voerschoolse educatie

Voor de voerschoolse- en voerschoolse educatie is onze visie dat de eigenheid en de ontwikkeling voor elk individueel kind centraal staat. Kinderen moeten zich kunnen en mogen ontwikkelen op hun eigen tempo en vooral op hun eigen manier.

Ontwikkeling stimuleren

Gastouders kunnen een essentiële rol spelen om kinderen te stimuleren en motiveren om het beste uit zichzelf te halen. Aangezien de gastouder kinderen veelal in kleine groepjes mee maakt en alle dagen dat de kinderen opvang nodig heeft aanwezig is, heeft zij een goed beeld van de ontwikkeling van elk individueel kind. Daarbij weet zij welke activiteiten en zaken het betreffende kind leuk vindt, waardoor zij door hierop in te spelen, Spelenderwijs de kinderen kan stimuleren in de ontwikkeling van de taal, rekenen, motoriek en de sociaal-emotionele ontwikkeling.

In hoofdstuk 3 van dit pedagogisch beleidsplan staan de diverse ontwikkelingsgebieden uitgewerkt.

Observatie, rapportage en evaluatie

Tijdens de evaluatie gesprekken welke jaarlijks plaats vinden tussen de ouder, gastouder en het bureau, zal er aandacht uitgaan naar de observatie en rapportage welke de gastouder gedurende het jaar heeft gehouden met betrekking tot het betreffende kind. Van de gastouder wordt dus verwacht dat zij gedurende het jaar meerdere momenten neemt (minimaal 3-4 keer per jaar) om de ontwikkeling van het individuele kind te observeren en te rapporteren. Dit kan op een beknopte wijze zijn, maar is wel van belang om tijdig problemen te signaleren in de ontwikkeling van een kind.

Betrokkenheid ouders

Door tijdens de evaluatie gesprekken de observaties en rapportages met de ouders te bespreken zijn zij op de hoogte van de bevindingen van de gastouder. Uiteraard is het van belang dat de gastouder bij het signaleren van een achterstand of bij twijfel van een achterstand dit opneemt met de betrokken ouders, zodat gezamenlijk gekeken kan worden wat de vervolgstappen hierop zijn.

Ruimte en materiaal

Het is van belang om kinderen de ruimte te bieden waar zij zich kunnen ontwikkelen. Als gastouder kun je er ook voor kiezen om de momenten hiervoor te nemen dat andere kinderen op school zitten of op bed liggen.

Er is de laatste jaren veel ontwikkelt op het gebied van VVE. Het is goed om als gastouder te kijken naar de materialen welke je al zelf in je bezit hebt en welke materialen je nog mist. Het is belangrijk om te zorgen dat deze materialen aangevuld worden, zodat elk kind de ruimte heeft om zich te ontwikkelen op zijn eigen niveau.

Voorschoolse eduactie vs vroegschoolse educatie

Gastouders kunnen meer de samenwerking zoeken met de scholen. Wanneer je als gastouder signaleert dat een kind een ontwikkelingsachterstand heeft dan is het belangrijk om af te stemmen of de ouder zelf dit opneemt met de school of dat jij toestemming krijgt als gastouder om door te spreken wat je tijdens de opvang ervaren hebt en hoe je de ontwikkeling hebt gestimuleerd. Dit om zorg te dragen dat hetgeen wat tijdens de opvang is opgebouwd in een vloeiende lijn kan worden overgenomen door de school.